

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О.
«30» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	I10 Соціальна робота та консультування
Освітня програма	Соціальна робота
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни **«Соціальна робота з людьми похилого віку»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності J10 Соціальна робота та консультування** освітньої програми **«Соціальна робота»**.

Розробник:

Джуган Руслана Іванівна, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри соціології та соціальної роботи**

протокол № 12 від «30» червня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри

Дмитро АФАНАСЬЄВ

Гарант освітньо-професійної програми

Руслан ЖИЛЕНКО

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 10 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії

Олена ПОПАДИЧ

© Джуган Р.І., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	4	5
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	8	10
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Соціальна робота з людьми похилого віку» – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок щодо здійснення професійної діяльності з людьми похилого віку, спрямованої на підвищення їх якості життя, соціальну інтеграцію, підтримку активного довголіття та забезпечення гідного старіння в умовах полікультурного середовища..

Основними завданнями навчальної дисципліни є: формування у здобувачів знань про соціально-демографічні процеси старіння, специфіку потреб і проблем людей похилого віку, засвоєння принципів державної політики та нормативно-правової бази у сфері соціального захисту літніх осіб, а також розвиток практичних умінь з оцінювання потреб, планування і надання соціальних послуг, організації соціального супроводу, консультування, посередництва й адвокації прав осіб похилого віку в умовах громади. Дисципліна сприяє формуванню емпатії, професійної етики, толерантності та готовності майбутніх фахівців до роботи у сфері активного довголіття й підтримки якості життя людей старшого віку.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність виконувати професійну діяльність згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану отримувачів соціальних послуг.

ЗК6. Вміння виявляти і формулювати проблеми, приймати щодо них обґрунтовані рішення та способи подолання.

ЗК7. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, управляти різнобічною комунікацією, попереджати та розв'язувати конфлікти.

ЗК8 Здатність організовувати власну діяльність, працювати самостійно та у команді.

Спеціальні професійні компетентності (СК):

СК2. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК3. 3. Здатність до розуміння сутності, значення напрямків, форм і методів, теорій соціальної роботи, організації та функціонування системи надання соціальних послуг на різних рівнях.

СК5. Здатність виявляти, аналізувати та оцінювати проблеми та індивідуальні потреби осіб/сімей з ознаками СЖО.

СК6. Здатність організовувати та проводити первинний прийом вразливих груп населення, прийом звернень і повідомлень про осіб/сімей, які потрапили у СЖО та потребують соціальної допомоги чи послуг та вести їх облік.

СК7. Здатність організовувати та надавати базові соціальні послуги особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у СЖО, у територіальній громаді.

СК9. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, у тому числі щодо надання соціальних послуг, сімейних цінностей та сімейних форм виховання дітей, недопущення насильства/жорстокого поводження з дітьми.

СК12. Здатність організовувати та здійснювати соціальний супровід різних форм сімейного виховання.

СК14. Здатність здійснювати аналіз результативності роботи з надання соціальних послуг та вести відповідну документацію.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна робота», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, що діють у сфері соціального захисту осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у СЖО та потребують соціальної підтримки і надання соціальних послуг	ПРН6
Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати	ПРН7
Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний вітчизняний і зарубіжний досвід	ПРН8
Оцінювати та аналізувати життєву ситуацію осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у	ПРН10

СЖО шляхом обстеження житлово-побутових умов, спостереження, інтерв'ю тощо у відповідності до нормативно-правових документів	
Розробляти, узгоджувати, переглядати/коригувати індивідуальний план надання соціальних послуг разом з отримувачем соціальних послуг та/або його законним представником; проводити заходи, визначені індивідуальним планом	ПРН11
Здійснювати підготовку та укласти договір про надання соціальних послуг та узгоджувати його з отримувачем соціальних послуг та/або його законним представником	ПРН12
Добирати адекватні форми, методи, теорії соціальної роботи відповідно до напряму професійної діяльності та застосовувати їх на практиці	ПРН13
Демонструвати знання змісту, функцій, призначення соціальної роботи, особливостей функціонування системи надавачів соціальних послуг	ПРН14
Опрацьовувати доручення щодо ведення випадку, формування особових справ, банків даних, здійснювати загальний документальний супровід соціальної роботи та надання соціальних послуг	ПРН16
Забезпечувати у громадах розвиток сімейних форм виховання для дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування та дітей, які перебувають у СЖО	ПРН18
Організовувати та надавати базові та інші соціальні послуги, здійснювати соціальний захист вразливих груп населення на рівні територіальних громад	ПРН19
Реалізовувати соціальні проекти і програми в громаді, перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, у тому числі щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення домашнього насильства	ПРН20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати основні нормативно-правові акти у сфері соціального захисту осіб похилого віку та принципи їх застосування у професійній діяльності. Вміти аналізувати й використовувати законодавчі та підзаконні акти для забезпечення соціальної підтримки людей похилого віку, які перебувають у складних життєвих обставинах.	ПРН6
Знати етичні принципи, стандарти та комунікативні засади професійної взаємодії у соціальній роботі з людьми похилого віку. Вміти вибудовувати довірливі взаємини з клієнтами,	ПРН7

надавати психологічну підтримку та сприяти їх наснаженню й соціальній активності.	
Знати сучасні теоретичні підходи, методи та моделі соціальної роботи з людьми похилого віку, а також вітчизняний і зарубіжний досвід у цій сфері. Вміти ідентифікувати, формулювати та розв'язувати професійні завдання, інтегруючи теоретичні знання з практичними технологіями соціальної підтримки літніх людей.	ПРН8
Знати методи оцінювання життєвої ситуації людей похилого віку відповідно до чинних нормативно-правових документів. Вміти проводити обстеження житлово-побутових умов, здійснювати спостереження, інтерв'ю та аналіз отриманих даних для визначення потреб і ресурсів осіб похилого віку, які перебувають у складних життєвих обставинах.	ПРН10
Знати порядок і вимоги щодо розроблення та реалізації індивідуального плану надання соціальних послуг людям похилого віку. Вміти складати, узгоджувати й коригувати індивідуальні плани разом з отримувачами соціальних послуг або їх законними представниками та ефективно реалізовувати передбачені заходи підтримки.	ПРН11
Знати нормативно-правові засади укладання договорів про надання соціальних послуг людям похилого віку. Вміти готувати та оформлювати договір про надання соціальних послуг, узгоджуючи його умови з отримувачем або його законним представником відповідно до чинних вимог.	ПРН12
Знати основні теорії, підходи, форми й методи соціальної роботи з людьми похилого віку. Вміти добирати та застосовувати на практиці адекватні методи й технології соціальної підтримки відповідно до потреб клієнтів і напряму професійної діяльності.	ПРН13
Знати зміст, функції та завдання соціальної роботи, а також особливості функціонування системи надавачів соціальних послуг в Україні. Вміти орієнтуватися у структурі та взаємодії суб'єктів системи соціальної роботи, ефективно застосовувати знання про їх функції у професійній діяльності з людьми похилого віку.	ПРН14
Знати вимоги та правила ведення випадку, оформлення особових справ отримувачів соціальних послуг і ведення відповідної документації. Вміти виконувати доручення щодо ведення випадку, формувати особові справи, оновлювати банків даних та здійснювати повний документальний супровід процесу надання соціальних послуг людям похилого віку.	ПРН16
Знати принципи, нормативно-правові засади та соціальні механізми підтримки людей похилого віку в громаді. Вміти	ПРН18

сприяти розвитку послуг і програм у громадах, спрямованих на підтримку, догляд і соціальну інтеграцію людей похилого віку, залучаючи ресурси соціальних служб і громадських ініціатив.	
Знати види, зміст і порядок надання базових та спеціалізованих соціальних послуг людям похилого віку на рівні територіальних громад. Вміти організовувати та надавати соціальні послуги, спрямовані на підтримку, догляд і соціальний захист осіб похилого віку, забезпечуючи їхню інтеграцію в життя громади.	ПРН19
Знати принципи планування, розроблення та реалізації соціальних програм і проєктів, спрямованих на підтримку людей похилого віку в громаді. Вміти організовувати та впроваджувати соціальні заходи, програми й проєкти, спрямовані на розвиток активного довголіття, профілактику соціальної ізоляції та запобігання насильству щодо осіб похилого віку.	ПРН20

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Іспит, тестування; доповіді-повідомлення; підготовка презентацій результатів виконаної індивідуальної роботи, виконання дослідницького завдання.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: доповідь на практичному занятті, самостійна робота, створення презентацій, розв'язування тестів.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення критерії виконання завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і тести. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і тестові завдання) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 20 балів кожне теоретичне питання); тести оцінюються в 10 балів. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 50 балів.

Підсумкова оцінка за модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит в усній формі.

Результат підсумкового контролю визначається як середнє арифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена у відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає іспит в усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Доповідь на практичному занятті. Підготовка і демонстрація презентації на визначену тему	5	20	5	20
Індивідуальна робота	1	20		
Дослідницьке завдання			1	20
Тестування	1	10	1	10
Підсумковий модульний контроль	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль передбачає виконання 50 стандартизованих тестів. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: 1 бал за кожну правильну відповідь: 50-45 – відмінно; 44-37 – добре; 36-30 – задовільно; 29-1 – незадовільно; 0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Академічна доброчесність: Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 23.02.2017 р., протокол № 3).

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності: Політика щодо перезарахування кредитів ЄКТС у випадку мобільності формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 30.05.2019 р., протокол № 6).

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті: Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих протягом неформальної та / або інформальної освіти (затверджене вченою радою університету від 18.12.2023 р., протокол № 11).

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-правові засади соціальної роботи з людьми похилого віку

Тема 1. Теоретичні концепції старості та їх вплив на соціальну роботу з людьми похилого віку. Розглядаються основні теорії старіння та старості (біологічні, психологічні, соціальні), їх вплив на розуміння потреб і поведінкових особливостей людей похилого віку. Аналізуються соціальні теорії старіння — активності, роз'єднання, субкультури, вікової стратифікації, їх значення для практики соціальної роботи та формування позитивного образу старості.

Тема 2. Соціальні та правові аспекти захисту людей похилого віку. Висвітлюються основні нормативно-правові акти України та міжнародні документи щодо соціального захисту людей похилого віку (Мадридський міжнародний план дій, Закони України «Про соціальні послуги», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці...» тощо). Аналізується роль державних і громадських інституцій у реалізації соціальних гарантій для осіб похилого віку.

Тема 3. Пенсійне забезпечення, як напрям соціального захисту людей похилого віку. Розглядається структура пенсійної системи України, основні види пенсій, принципи солідарного та накопичувального страхування. Окреслюються проблеми та перспективи пенсійної реформи, її вплив на соціальний захист і рівень життя людей похилого віку.

Тема 4. Послуги для людей похилого віку. Визначаються види, форми та механізми надання соціальних послуг людям похилого віку: соціально-побутові, психологічні, медико-соціальні, правові, інформаційні тощо. Описуються інноваційні практики — університети третього віку, програми «догляду вдома», громадські центри активного довголіття, цифрові сервіси підтримки.

Тема 5. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку. Розглядаються сучасні технології соціальної роботи: кейс-менеджмент, кризове втручання, консультування, групова та спільнотна робота. Підкреслюється роль міждисциплінарного підходу, мультиагентної взаємодії та соціальної профілактики в роботі з людьми похилого віку.

Модуль 2. Особливості соціальної роботи з людьми похилого віку.

Тема 6. Система закладів для людей похилого віку та зміст їх діяльності. Висвітлюються типи закладів соціального обслуговування (будинки-інтернати, геріатричні центри, територіальні центри, відділення соціальної допомоги вдома). Розглядаються їхні функції, структура, кадрове забезпечення та основні напрями діяльності з надання допомоги літнім людям.

Тема 7. Проблеми догляду за людьми похилого віку. Паліативна і хоспісна допомога. Розглядаються підходи до організації догляду вдома та в стаціонарних установах, основи паліативної і хоспісної допомоги, етичні аспекти роботи з термінальними пацієнтами. Підкреслюється важливість мультидисциплінарної співпраці у сфері підтримки та супроводу людей у пізньому віці.

Тема 8. Роль неформальної мережі підтримки у допомозі людям похилого віку. Визначається значення сім'ї, сусідів, волонтерів, релігійних і громадських організацій у системі соціальної підтримки людей похилого віку. Розглядаються моделі партнерства між формальними та неформальними структурами допомоги, роль соціального працівника як координатора підтримки.

Тема 9. Соціальні практики активізації людей похилого віку. Розкриваються підходи до соціальної активізації та реінтеграції осіб похилого віку через участь у культурних, освітніх і волонтерських програмах. Розглядаються концепції активного і успішного старіння, а також приклади соціальних ініціатив у громадах, спрямованих на залучення літніх людей до суспільного життя.

Тема 10. Основи патронажної роботи з людьми похилого віку. Визначається зміст і етапи патронажної роботи, роль соціального працівника у підтримці самотніх та маломобільних осіб похилого віку. Описуються методи спостереження, моніторингу стану клієнтів, ведення випадку, міжвідомча взаємодія та етичні стандарти у патронажній практиці.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Теоретичні концепції старості та їх вплив на соціальну роботу з людьми похилого віку.	7	4	0			3
Тема 2. Соціальні та правові аспекти захисту людей похилого віку.	9	2	2			5
Тема 3. Пенсійне забезпечення, як напрям соціального захисту людей похилого віку.	9	2	2			5
Тема 4. Послуги для людей похилого віку.	9	2	2			5
Тема 5. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку.	9	2	2			5
Модульна контрольна робота	2	0	2			0
Разом за модуль	45	12	10			23
Модуль 2						
Тема 6. Система закладів для людей похилого віку та зміст їх діяльності.	7	4	0			3
Тема 7. Проблеми догляду за людьми похилого віку. Паліативна і хоспісна	9	2	2			5

допомога.						
Тема 8. Роль неформальної мережі підтримки у допомозі людям похилого віку.	9	2	2			5
Тема 9. Соціальні практики активізації людей похилого віку.	9	2	2			5
Тема 10. Основи патронажної роботи з людьми похилого віку.	9	0	2			5
Модульна контрольна робота	2	0	2			0
Разом за модуль	45	12	10			23
Разом за семестр	90	24	20			46

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарськ	лабораторні	індивідуаль на робота	самостійна робота
Тема 1. Теоретичні концепції старості та їх вплив на соціальну роботу з людьми похилого віку.	8	1	0			7
Тема 2. Соціальні та правові аспекти захисту людей похилого віку.	8	1	0			7
Тема 3. Пенсійне забезпечення, як напрям соціального захисту людей похилого віку.	8	0	1			7
Тема 4. Послуги для людей похилого віку.	8	0	1			7
Тема 5. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку.	8	0	0			8
Тема 6. Система закладів для людей похилого віку та зміст їх діяльності.	8	1	0			7
Тема 7. Проблеми догляду за людьми похилого віку. Паліативна і хоспісна допомога.	8	1	0			7
Тема 8. Роль неформальної мережі підтримки у допомозі людям похилого віку.	10	1	1			8
Тема 9. Соціальні практики активізації людей похилого віку.	10	1	1			8
Тема 10. Основи патронажної роботи з людьми похилого віку.	10	2	0			8
Модульна контрольна робота	4	0	0			4
Разом за семестр	90	8	4			78

5.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Теоретичні концепції старості та їх вплив на соціальну роботу з людьми похилого віку.	2	0
2	Тема 2. Соціальні та правові аспекти захисту людей похилого віку.	2	0
3	Тема 3. Пенсійне забезпечення, як напрям соціального захисту людей похилого віку.	2	0
4	Тема 4. Послуги для людей похилого віку.	2	0
5	Тема 5. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку.	2	0
6	Тема 6. Система закладів для людей похилого віку та зміст їх діяльності.	2	1
7	Тема 7. Проблеми догляду за людьми похилого віку. Паліативна і хоспісна допомога.	2	1
8	Тема 8. Роль неформальної мережі підтримки у допомозі людям похилого віку.	2	1
9	Тема 9. Соціальні практики активізації людей похилого віку.	2	1
10	Тема 10. Основи патронажної роботи з людьми похилого віку.	2	0
11.	Модульна контрольна робота	4	
Разом		24	4

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Теоретичні концепції старості та їх вплив на соціальну роботу з людьми похилого віку.	3	7
2	Тема 2. Соціальні та правові аспекти захисту людей похилого віку.	5	7
3	Тема 3. Пенсійне забезпечення, як напрям соціального захисту людей похилого віку.	5	7
4	Тема 4. Послуги для людей похилого віку.	5	7
5	Тема 5. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку.	5	8
6	Тема 6. Система закладів для людей похилого віку та зміст їх діяльності.	3	7
7	Тема 7. Проблеми догляду за людьми похилого віку. Паліативна і хоспісна допомога.	5	7
8	Тема 8. Роль неформальної мережі підтримки у допомозі людям похилого віку.	5	8

9	Тема 9. Соціальні практики активізації людей похилого віку.	5	8
10	Тема 10. Основи патронажної роботи з людьми похилого віку.	5	8
	Модульна контрольна робота	0	4
	Разом	46	78

5.5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ) виконується під час самостійної роботи і сприяє більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

№ з/п	Назва теми
1	Аналітичне завдання: 1. Визначенні групи рухової активності (II, III, IV, V) згідно з карткою визначення індивідуальних потреб клієнтів та відповідно до Державного стандарту догляду вдома № 760. 2. Складання індивідуального плану надання послуг клієнтам вдома.
2	Дослідити форми підтримки людей похилого віку в громадах зарубіжних країн (на прикладі однієї чи кількох моделей: Скандинавська, Британська, Канадська, Польська).
3	Проаналізувати сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади та їх вплив на якість життя літніх людей
4	Охарактеризувати стратегії й тактики соціальної роботи в громаді: співпраця, кампанії, протистояння; розкрити роль коаліцій і лобіювання як способів відстоювання інтересів людей похилого віку
6	Дослідити громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти, що сприяють підтримці осіб похилого віку.
7	Скласти схему мережі соціальних закладів громади, які забезпечують безперервність догляду за людьми похилого віку (з визначенням формальної та неформальної підтримки).
8	Проаналізувати зарубіжний досвід організації соціальної підтримки людей похилого віку (на прикладі однієї чи кількох країн). Визначити ефективні моделі надання послуг у громаді, форми догляду, системи «домашньої опіки», «університетів третього віку», центри денного перебування, міжпоколінні програми. Зробити порівняльний аналіз із практиками, що впроваджуються в Україні.

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду

взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Старіння людства і сучасний світ: навч. посіб. для здобувачів вищ. мед. освіти/ Ж. Д. Семидоцька, І. О. Чернякова, К. О. Красовська; за ред. проф. Ж.Д.Семидоцької. Харків: ХНМУ, 2024. 88 с.
2. Іванова І. Б. Соціальна робота з людьми похилого віку : навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2023. 228 с. ISBN 978-966-388-672-5.
3. Карауланова К. В., Коломієць О. Г. Форми та методи соціальної роботи з людьми похилого віку. Соціальна робота та соціальна освіта. 2021. № 1(6). С. 112–120.
4. Джуган В., Джуган Р. Дефініція поняття «люди похилого віку» як категорії соціальної роботи. Вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2022. Вип. 1(48). С. 134–140.

Допоміжна література

1. Бень О. Т., Бринзак О. І. Особливості соціальної адаптації літніх людей у геріатричних установах України та Польщі. Український соціум. 2017. №4 (63). С. 35-44.
2. Від здорового способу життя до активного довголіття. URL: http://health-medix.com/articles/liki_ukr/2013-11-21/lectsia_3.pdf
3. Голубенко Т.О. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку: Навчальний посібник. Київ, НПУ ім. Драгоманова, 2014. 162 с.
4. Голубенко Т.О. Основи патронажної роботи з людьми похилого віку: методичний посібник. Київ, НПУ ім. Драгоманова, 2014. 174 с.
5. Горюк Н., Яценко В. Громадська думка, пенсійна реформа та ставлення до пенсії в Україні. URL: https://www.pfu.gov.ua/content/uploads/2018/05/Pension_Survey_March2018
6. Гришина Т. В. Соціальне залучення людей старшого віку: порівняльний аналіз українського та європейських суспільств: автореф. дис. ... канд соц. наук: 22.00.04. Київський національний університет ім.Т. Г. Шевченка, 2015. 24 с.
7. Джуган Р.І. Соціальні аспекти реалізації потреб людей похилого віку у

сучасному українському суспільстві (на прикладі Закарпатської області) – дис. ... канд. соц. наук: 22.00.04. Львівський національний університет ім. І.Франка, Львів, 2020. 237 с.

8. Житинська М. О. Соціально-педагогічна підтримка життєдіяльності осіб похилого віку в умовах територіального центру соціального обслуговування. - дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, Київ, 2018. 250 с.
9. Кухта М. П. Соціальний потенціал людей старшого віку в сучасному українському суспільстві – дис. ... док-ра соц. наук: 22.00.04. Інститут соціології НАН України, Київ, 2019. 449 с.
10. Кухта М. П. Соціальний потенціал старшого покоління як ресурс суспільного розвитку. Габітус. 2017. Вип. 4. С. 60–65.
11. Ліфарєва Н. В. Активізація людей похилого віку у культурно-дозвілєвій діяльності проекту «Університет третього віку». URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nzspp_2012_4_9.pdf
12. Стадник Л. А. Нові напрями кадрової політики та інформаційної підтримки при наданні медико-соціальної допомоги людям літнього віку. URL: http://antiaging.org.ua/library/2010_3-tezisi-congressa.pdf
13. Тополь О. В. Теоретичний аналіз дослідження старості: соціологічний підхід. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_34_15.pdf

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Державний стандарт денного догляду. Наказ Мінсоцполітики від 30.07.2013 р. № 452. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13>
2. Державний стандарт паліативного догляду. Наказ Мінсоцполітики від 29.01.2016 р. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16>
3. Державний стандарт соціальної послуги консультування. Наказ Мінсоцполітики від 02.07.2015 р. № 678. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15>
4. Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Наказ Мінсоцполітики від 01.07.2016 р. № 716. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16>
5. Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації). Наказ Мінсоцполітики від 17.08.2016 р. № 892. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16>
6. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів. Наказ Мінсоцполітики від 30.12.2015 р. № 1261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16>
7. Державний стандарт соціальної адаптації. Наказ Мінсоцполітики від 18.05.2015 р. № 514. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15>
8. Державний стандарт соціальної послуги профілактики. Наказ Мінсоцполітики від 10.09.2015 р. № 912. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15>

9. Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01. 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
- 10.Постанова КМУ «Про організацію надання соціальних послуг» від 1.06.2020 року №587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>
- 11.Постанова КМУ «Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення» від 1.06.2020 р. №450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text>
- 12.Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. №1058-4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>
- 13.ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2020 р. №772. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-2020-%D0%BF#Text>
- 14.Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі: постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 р. № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/859-2020-%D0%BF#Text>
- 15.Методичні рекомендації щодо організації соціально-педагогічної послуги «Університет третього віку» у територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг). Міністерство соціальної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0326739-11#Text>
- 16.Про затвердження Порядку утворення спеціалізованого будинку для ветеранів війни та праці, громадян похилого віку та інвалідів і надання житлових приміщень у такому будинку та типового положення про спеціалізований будинок для ветеранів війни та праці, громадян похилого віку та інвалідів: постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.07 № 76. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/76-2007>
17. Про зайнятість населення: Закон України (поточна редакція від 24.11.2021 р.) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
- 18.Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого Віку в Україні: Закон України (поточна редакція від 1.01.2020 р.) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>
- 19.Про пенсійне забезпечення: Закон України (поточна редакція від 14.08.2021 р.) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>
- 20.Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України (поточна редакція від 1.01.2020 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>